URRILLA
18
Barikua
Bilbao, 1935

Euzkadi

ARPIDE-SANEURRIJA
Bilbao'kua ... ... 9,00 irko. iru ilez
Bilbao'atazkua.. 11,25 " "
Idazki-Itunmena 62,00 " urtez
Atzarrijetakuak 112,50 " "

Beldayen itunduba

XXIII urtia || Idazkolea ta Banakolea: Correo, 17,1.° || 234 Idazkutxa || 17.810 Urrutizkiña || 7.118 zenbakija

Gayak

Elexea miñian dabela

Emengo karla-albontsataŕ "katoliku" bakanak beti dagoz euren "elexea" ta euren "erlejiñua" miñian dabezala.

Oraingo Italia ta Etiopia'ren aŕteko guda iguingaŕi onetan be, "eexea" ta "erlejiñua" "pretestotzat" imiñi —atxakitzat edo zijotzat imiñita esango geunke guk—, italiaŕen alde jagi yatzuz oŕeik" Makalagua, bere etxian aurkitzen dan etxe-jabia zapaltzen duanaren alde... Iñoren ogasunakaz jabetuten duan lapuŕaren alde... Bakian bixi ixan diran sendijak daunbadoska erailten duanaren alde... Gixonaren eskubide gustijak izkilluben indaŕaz ostikopetuten dabiltzanaren alde... Erailketea ta lapuŕetia aldeztuten, irakuŕle...

Eta ori gustijori, eurak diñuen lez, elexea ta erlejiñua" aldeztuteko ei-da.

Guda onetako italiaŕen atzerantz jaustia, Elexa deuna ta doipurubaren ondamendija ei-dira... Komunistal ta Elexa deunaren areyuai bidiak azke istia... Eta oŕelakorik jazo eztedijantzat, italiaŕen garaitzea eskatzen dabe... Etiopia'ren joputzea... Etiopiaŕen gosia, negaŕa, zoritxaŕa, gexuak eta guda-ondoren negaŕgaŕijak Etiopia'ratu al-leikezan zoritxaŕ gustijak...

Oŕa, oŕ, emengo karla-albontsaŕak erakusten dauskuben Elexa deuna aldeztuteko era berezija ta euren "katolikutasun" eta "eŕelejiño"-era bakaldaŕak.

Guk, Jeltzaliok ezetara be ontzat aŕtu ezin geinkezanak, eta doipurubak aloi gustijetan dongetsi ta gaiztetsiten dauzanak.

Alan eta gusti be, eurak, emen beko jaungo-ixunen aldez jagiten dira... Abeŕi-menpetzalien aldezle... Neron zanaren kideko ixentetan daben Mussolini buru-eretxiiaren aupatzale...

Era onetako "parizetaŕen" espenetan "katoliku"-ixena eta abaŕ, obenaren kutsubaz orbanduta geratzen dira.

¿Noiz ikasiko ete-dabe, oŕeik, Elexa deunari ta doipuruba'ren irakatsi kistaŕai buruba makuŕtu ta irakasten dabena egiten...?

"Pisia"

Jauregi'taŕ Gabirel karmeldaŕ aba zintzuak argitaldu ixan daben "Pisia"-ixeneko idaztijak ixenpurutzat autu-ixan daun ixen ori dala-ta amaikatxu esamesa soŕtu da baztaŕetan.

Aurtemin adizkide bat etoŕi yatan, eta ona emen arek esan eustana:

"Física"-itza euzkeraz "gaikizti"-itz bi uŕtu biaŕ dala diño. "Gayeraltizti"; gai-eral-izti = "física".

"Irausi" = analizar.
"Irauzi" = disparar.
"Iraustizti" = química.
"Irausgu" = laboratorio.

Ona emen aurtemin ikeŕtu nendun euzkeltzaliak aide baten asmau ta idatzi ebazan euzkerazko itzak.

Batzuk aŕera ona egingo dautsela uste dogu. Baña, beste batzuk, aŕika-egingo dautsela be bai.

Azkenengo oneik baratzañaren txakuŕak egiten ebana egin oi-dabe: eurak ezertxu be egin ez; baña zeozer egin gura dabenai, zaunka-egin...

Euzko - kabi barrija

Gure adizkide begikua baxen abeŕtzale zintzua dan Goikoetxea'taŕ Nestor "Euzkerea" aldizkingijaren artezkarijak eta Gandiaga'taŕ Ane andereño abeŕtzaliak, egun gitxi baŕu, euzko-kabitxuba egingo dabe.

Datoŕen ilerazkero, euzko-kabi baŕi ori eginda aurkituko dalakua dogu.

Zorijonak, "Goiko" adizkide, ta kabitxu ori Jeltzalia ixan daŕela.

URIBIŤAŔTE'TAŔ IBON.

Emakumak

Itziar'ko gure eguna

Ez gendun egualdia laguntzale izan oraingoan. Auŕeko egunetan bezela, egun berean ere goizetik euritan giñan. Mendirontz bide-artzeko pozkaŕi nolabaitekoa. Ala ere gu eldu giñaneko, Itziar'en zeuden zintzo Zumaia ta Motriku'tik emakume talde edeŕenak.

"¡Eup!" egin ziguten batzokian saŕtu giñanean. Gure poza! Izan ere bai Motriku nola Zumaia'n abeŕtzale jatoŕ eta zintzoak dira.

Bereala leiora itxasora begitzeko; eleizaren atzetik etxe bitaŕtera ikuspegi edeŕ au du ba batzoki auŕez-auŕe. Ta kostakoen "barometrua" itxasoa. ¡Amaika begitu eman giñon auŕeko egunetan! Baña edeŕ au beti kopet ilun. Esaungaŕi txaŕa egualdi ona egiteko. Gure goiz ortan ala ere alai, argi, odei beltzak uxatzen. "Garai edeŕean-esaten genun gure baita-obe zenun ori atzo egin." Baña egun berean ere, naiz ta berandutxo, ondo zetoŕen aŕatsaldean jentea erakartzeko.

Ontan Zara uztaŕak. Abek neskatxa zintzoak! egundoko lore zorta edeŕak dakarzkiote Ana Birjiñari. Guziok pozez lorai, begira.

Bereala beste Emakumak eta gizonezkoak ere. Motriku'ko mendigoizale batzuk eta abar. Zeztuatik aizpa batzuk emen ditugu. Aizarnakoak ere ederki. Azkoiti Azpeiti'tik iñor ez... ¡Aŕitzen gera; egualdia...!

GURE JAUPA. Edeŕ-edeŕa. Goitik koroan itziartaŕ eta debaŕ gizonezkoak; eta betik emakumak, abestiak edeŕki atera dira Ama Neskutzaren iŕipaŕ gozoa beñere baño atsegiñago iruditu zaigu ainbeste lore ta argi aŕtean. ¡Ain polit eta maitagaŕia ageri zan! Beregana dijoana bijotz guziz aŕtu nai duanaren iŕipar xamuŕa du ba Itziaŕ'ko Ama'k. Gu oroi ta otoi uste ozoz, Abeŕi alde... ludi alde... gure alde...

AUŔESKUA. Motriko lendakari jaunak eta Itziaŕ'ko batzordeko batek atera zuten. Auŕera, Markiegi Deba'ko legezko alkate jaunaren emaztea Garate'taŕ Miren andre gaztea atera zuten. Eta atzeskora Itziaŕ'ko lendakari Muxika'taŕ Emile anderetxua. Sokara Deba, Motriko, Zarautz, Zumaia, Aizarna, lendakariak eta beste neskatxa batzuk ere bai. Guziak sasoiko ta dantzaldi edeŕa egin zuten. Poz-pozik bazkaitara...

BAZKARIA. Bai ziran mendira juan ziranak beren bazkariak aŕtuta; baita elizaren inguruko ta pelota-toki inguruan bazkaldu zutenak; baña geinenak Batzoki'ko maietan zabaldu zituzten beren bazkariak, bertan jateko. Aben umore ona! Aben abesti edeŕak! Jan, abestu, ta dantzatu; guztira egin zuten.

Ez gendun "banquete oficial"-en asmorik eraman, baña uste gabe onetarako ere ogei lagun inguratu giñan. Egualdi txaŕak ere zerbait antolatu beaŕ zuan-ta, bazkari auxe arazi zuan. Zazpi emakume ta amairu gizon; abetan Itziaŕ'ko abeŕtzale nagusiak genduzen.

Bai ziran aben aŕtean, bazkaldu bitaŕtean, "juuun... juuun... juuun... ¿etoŕiko ote da gero Itziaŕ'a diputadu jaun ori?" zinizgogoŕ galdetzen zigutenak.

Ziuŕ-ziuŕ baitza ematen gendun baña... ¡ez zeuden ainbeste zinizteko etxe-jaun itziartaŕak! Eta Batzoki'ko etxekoandreak jaŕi zigun bazkari edeŕ bitaŕtea, Irazusta jauna Itziaŕ'en itzaldia egitera etoŕiko ez ote zan keskak zerbait ere mikaztu ote zioten nago. Gu ostera, oien keska jolasgaŕi gendula.

ITZALDIAK. Aŕatsaldeko iruretan egitea iragaŕita genduzen baña, ordu ortan elizkixuna zegonez atzeratu egin gendun ordu betez. Lauretan ba, Etxabe'taŕ Miren'ek asiera eman zion.

Anderetxo izlari au beti izan zaigu atsegin, mamitsu, egoki, ta izkera atsegiña ditu ba; eta egun ortan beti bezela gure gogoak atsegiñez ase-aseta utzi zizkigun. Bai beste geiagori ere, batez ere lenbizikotan entzun ziotenak uste ezlako itzaldia entzun zuten ba Etxabe anderetxuaren au. Asko ta asko ziran ta beroni beñere entzun gabeak.

Emakumearen abeŕi-aldezko eginkisunik berezienentzat euzkera zaitzen ageŕtu zigun, egoki asko; ta ekin guzian beaŕ diran buru ta aŕeta esan ondoren, Gipuzkoa Emakume Abeŕtzale-Batza'ri bere biotz-aguŕa egin ondoren amaitu zuan. Entzuleak gogoz txalotu zut[uzten].

Ondoren gure aldun Irazusta jauna. Mitin-izlaria ez dala esanaz asi zitzaigun. Baleike. Baña entzulien gogoak beregitzera katigatzen dakien izlaria bai da beintzat. Adi-adi euki zitun entzuleak.

"Feminismo" ta "feminidad", mari-gizonkeri ta emakumetasuna, beronen itzaldiaren gaiak; eta esan beaŕik ez Irazusta batek nola erabiliko zuan. Au ere euzkera alde, agertu zitzaigun, jakiña, euzkera gabe abeŕirik ez dala-ta. Guzien txalo gogotsuak beretzat izan zitun baita.

Baña... iztokian itziartaŕ etxe-jaunekin zegon norbaitek, nekazarientzat zerbait esatea eskatu zion, eta oŕa beŕiz gure alduna nekazarientzat itz-egiten. Madrid aldean nekazari aldez egin duten, aitzen da, gure "minoriak" berak bakaŕ-bakaŕik egin duan lan edeŕa azaldu zigun. ¡Ez du alde txikia euzko-nekazariak jaun abek beren aldez loŕtu dutenaz! Ez det uste Itziaŕ'ko baseŕitaŕak aiztuko dutenik. Beintzat ondo aitu dutenez zigur gaude; ez dira motelak gauzak ulertze oŕetan-da. Zerbaiten gatik dakite berak garaia danean nortzuk gizon bidaldu beaŕ ditun euzkotaŕak bere ordezko Madrid aldera.

Ondoren eŕomeria egitekotan giñan, baña egun labuŕa garai ontan eta bertan ilundu zitzaigun, itzaldiak amaituta beste gabe jetxi giñan guziok, eŕomeria egitea uŕengorako utziaz.

Egun edeŕ gogoangaŕia, naiz eta egiarl zor zizaiona emanaz jende askorik ez zala esan beaŕ ba degu ere. Egualdiak ez zuan lagundu inguru eŕietakoak etoŕi al izateko; baña aŕatsaldetik debataŕ neskatxak, juan ziranak baño askozaz geiagok juan eziñik ez zuten. Abek zerbait ere "elegantéak" dira geienak, eta beren aŕtean esango zuten: "¿A Itziaŕ...? ¡Vaya un plan!" Eta erdiko kalean gora-ta bera pasiatzeko asmotan bertan gelditu; futbola ta musika ere bai zeudela-ta.

Ala ere, bai ziran guzi abek utzita zintzo-zintzo Itziaŕeratu ziran neskatxa gazte politak. ¡Nolako pozez agurtu gendu-zen!

TENE.

"Guk danok badakigu egin bear deguna baña indar gabe gaude on ori egiteko"...

Sekula egirik esan badezu, gazte, orain esan dezu bat edeŕa.

Zuek, badakizute zer egin beaŕ dezuten baña indaŕ gabe arkitzen zerate on ori egiteko.

Egi-egia ori.

Bañooo... ¿Nora uste dezute joan beaŕ zeratela indaŕ oŕen bila?

Ikusten dezutenez inguratzen zaituzten dan-danak, bai zine... bai dantza... bai "moda" eta bai izkuntza loi eta bai paper loiagoak dan-danak bultz egiten dizute txaŕera.

¿Nora joan orduan garbiak irauteko?

¿Nora?

¿Nai dezu nik esatea, gazte, itz bitan nora joan?

Bada gure Jauna saŕi-saŕi saŕi zuen biotzetan artzera.

Ez ibili alpeŕik.

Oŕek bakaŕ-bakaŕik du indaŕa biotzak garbi iraunazitzeko.

Entzun eta egin ori, gazte biotz-biotzekoa.

ONALDE.

Euzkeldun barrijen lanak

¡Jarraibide ederra!

Idazlan txiro onen gaya, txaŕto azalduta, Mistral"en bixitzaren zati bat ixango da. Gixon ospetsu eta ezagun au, euzkotaŕa ixan ez-aŕen, oso begikua da geuretzat eta euzkerearen soluan gabiltzanok eredutzat aŕtu geinke.

Oleŕkari au Provenza'ko eŕi txiki baten jayo zan. Bere gurasuak nekazarijak ziran ete bere umearo gustija baseŕitaren eta aŕtzañen aŕtian igazi zan. Bederatzi urtedun zala eŕiko ikastolara bere aŕcak bidaldu eban eta geure mutilak sasijak egiten ebazan askotan.

Aŕezkero gurasuen agindūz Avignon'go ikastetxe batera juan zan. Ikastetxe onetan pantzetaŕez baño ezeben egiten eta Mistral'ek bere amagandik ikasi eban izkuntza erabilten ebanian edo pantzetaŕez mordolokeri andijak egiten ebazanian bere lagunak ixeka-egiten eutsoen. ¡A zan bijotzmin aundija Mistral mutilarena! Gauza mingaŕijen aŕtian bai ixan zala mingaŕijena arek jasan ebana. ¡Bere izkuntza maŕe-maŕia, oinperatuta, basteŕtuta! Gero, Avignon'dik Aix'era juan zan eta lege-gixon egin zan.

Bere agirija eskuratuta gero jayotetxera itxuli zan bere sendi gustija, eguzkijaren azkenengo izpijetan bildurik, apalduteko eguala. Aguŕ-egiñaz eta ondo-etoŕijak emonaz aŕtu eben senidiak eta bere aŕcak, jezaŕita eguan aulkitik jagiz, esan eutson: Gixon egin zara, zeure burubaren jaube zara; zuaz gura dozun tokitik. Eta Mistral'ek, une atan bertan, erabagi bat aŕtu eban; bere izkuntza kuŕunaren aldez alegin gustijak egitia. Bijaramonian basora juan zan eta an, bere abeŕiko mendijetara begira, baseŕitaŕak lanean iñarduben bitaŕtian, "Mireyo"-ren lenengo itz-neuŕtubak egin ebazan eta guda-oleŕki onen bitaŕtez ludi gustira zabaldu eban Provenza'ko izkuntza, berak ainbeste maŕe eban elia.

Azkenez, gomutau - erazoko dautzubet oleŕkari ospetsu onek esan eban esakun au: "Bere izkuntza aiztuten daun eŕijak, lasteŕ galduko dau bere gogua be".

Esakun ituna baña zeatza euzkotaŕentzat, beintzat. ¿Eztogu ezer egingo euzkerearen aldez? ¿Itxiko ete-dautsogu ilten? Landubakua ixan-aŕen geuria da, geure asabeaena ixan da, ta origaŕik bakaŕik, danok, gastiak eta zaŕak, bere omenez, alegiñak egin biaŕ doguz betiko galdu eztaŕen.

B.'TAŔ P.

(Bilbao'ko Instituto'ko irugaŕen ikastaroko ikaslia.)

Uaŕa.—Idazki onetan ikusten dogunez, Bilbao'ko Instituto'ko euzkel-ikasliekandik, euzkereak aldezle onak ixango dauz. Zorijonak, eta jaŕai.—I.

Euzko-Gastedi 'ko euzkel -ikaslientzako

ERLIA TA TXIŔ-TXIŔIJA

Eŕeka txiki baten ertzeko loretan erle bat dabil; uste-uste barik ura jo dau, egotxuak busti dira, ta egaiz egin ezinda ur-azalian dago estu ta laŕi, buŕundadaka, laguntza-eske. Eŕeka munan txiŕ-txiŕi batek-bere zulua dauko, ta zulo-auŕetxuan abestuten diñardu. Ixildu dan une baten, erliaren buŕundadak entzuten dauz, eŕekara begiratu ta ikusten dau zelan auŕkitzen dan erle gaxua, ta didaŕ egiten dau: Etzaitez estutu, neuk bidalduko dot ointxe itxas-ontzi bat". Erlia baño gorago dagon altz adaŕ batera igoten da arin-arin, oŕi bat alatik uŕatzen dau bere agintxuekaz ta uretara botaten dau, gero beste bat, eta gero beste bat, eta abaŕ.

Urak oŕijok daruaz erlia dagon alderantza, ta bere ondotik bat igaroten danian, ganera igoten da, ta bai-dua berantza, ta eŕekiaren uŕengo okeŕ-unian joten dau basteŕa, ta uretatik bixirik urtetan da.

Santa Marina'n

Poz-pozik lengo igandian ikusi gendun nola Bilbao'ko Emakume Abeŕtzale-Batza Aldra bateko lendakarija beste lagun batekin ibili ziran Briña'en gexotegijan abeŕtzalien oyez-oyez, banandūten euren aŕtian itz-samuŕak eta koxo-erayak edo karameluak.

Denpora luzian egon ziran gexuen aŕtian jakiten euren beaŕtasunak.

Entzun dogu datoŕen igandian Hospitale'ra juango dirala bere, Jaungoikua'ri eskaŕak baten-batek nire deya entzun dau.

"Acción Vasca,'kuak juango dirala entzun doguz datoŕen jayan, ezpatadantzarijak, auŕeskularijak eta ukabilkarijak gexuak alaŕuten. Alan ixan dedila.

JOKIN.

Errijetatik

ELGOIBAR

GUDARITZARA.—Datoŕen ilan lenenguan, gudaritzaraṡu biaŕ dute, lenengo deiko España-penunsula barnan igarotzeko elgoibartaŕ mutil onek: Osoro Agiŕegomezkorta'taŕ Pantzeska (Irizabaleta)'kua, Soraluze-Iriondo'taŕ Zeledoni (Atma-txa-Goikua), Urigoitia'taŕ Joseba, Salabeŕia Oteiza'taŕ Pantzeska (Altzola'kua), Uŕbieta Ugaŕteburu'taŕ Pakundo (Mendaro'kua); Zabaleta Pagola'taŕ Augustin (Mendaro'ko) "Moxua"; Zulaika Bergaretxe'taŕ Ander (Mendaro'ko) "Munatxo". Ongi ibili, eta laisteŕ etxeratu zoŕ gabeko moŕoitza ori igarota.

ELEIZKIZUNAK.—Igaz zan larunbat, eta igande aitako ileroko eleizkizuna izan zuten, Gauguŕtzaliak.

Baita ere igandez, ilero dagokien eleizkizuna Deun Kalare eleizan izan zuten, Irugaŕen malakuak, Goizian jaupa ta Jaun aŕtzia, eta aŕatsaldian benetako eleizkizun edeŕa izan zuten.

Datoŕen igandian, Eelguntza, mixio aldezko, eleizkizun edeŕak ixango dira txadon nagusian, jaupa guztitan, beren aldezko diru-bilketak egingo dira.

Luistaŕen, ileroko jaia, ila onen azkenengo igandez Kisto Gure Eŕege egunerako atzeratu da.

LAISTEŔKETA. — Datoŕen igandian goizeko bederatziretan, ariñeketa izango da, asi emengo gexo-hospital auŕian, Azkarate'raño. Laisteŕkariak dira Azkoiti'ko (Ageŕen-gua), eta emengo (Untzon). Gaŕ bizia aŕkitzen da zalien aŕtian.

OSTIKOLARIAK.—Jun zan igandian Lerun zelaian, Bergara elbaŕuko ostiko txapelketa jokatu zuten, Eibar'ko C. D. El Gallo'k eta Elgoibar F. C.'ak elgoibartaŕak irabazi 1—o'kin.

Datoŕen igandian, txanda dute, Aŕasate'ko Mondragon F. C.'k eta Elgoibar F. C.'ak gaŕantzi aundikua izateko eta txapelketakua dalako.

EZKONTZA.—Igezi zan larunbatian, Itziaŕ'ko Ama Neskutza'ren eleizan, uzteŕtu ziran, Aŕilaga'taŕ Joseba (Kortazo) basetxekua, Agiŕegomezkorta'taŕ Josebe (Aŕaitza) baxetxeko neskatila politarekin. Aste onetan Ego Ameriketa'ra juatekuak dira. Zorionak eta ongi bizi toki aŕetan eta ez aiztu zuen Abeŕi Euzkadi'kin.

Beronekin batera dijua, Baŕenetxea'taŕ Lauran (Boŕajen) basetxeko mutil gastia.

JAIOTZAK.—Seme bat izan dute, Irureta'taŕ Joseba Mirena'k eta Gabilondo'taŕ Eŕupete'k.

Alabatxo batekin geitu zaiote sendia (Aranbeltz-aundi'ko) Bastida'taŕ Joseba Mirena eta Txuŕuka'taŕ Miren'i. Zorionak, eta uŕenguan ez aiztu euzkel izenakin.

DABILTZANAK.—Paris'era, bizizatera jun dira, Iriondo'taŕ Pantzeska, ostikolaria, bere emazte San Martin'daŕ Aguŕne ta semearekin.

Bilbao'n, egun batzuk igarotzen aŕkitzen da, emengo umetxuen irakaslia dan Ziaran'daŕ Saturnine.

Emen izan degu, egun bat igarotzen, eta Azkoiti'ratu da, Etxaniz'taŕ Domeke emakumia.

Soraluze'tik etoŕita bostekua estutu diogu, Alberdi'taŕ Seberi abeŕtzaliari.

Bergara'tik Batzoki aŕtako Arteskaria dau Amenabaŕ'taŕ Joseba'ri.

AIXERIXA.

OÑATE

EŔI JAIAK.—Aurtengo eŕi jaiak egualdi edeŕakin asi ta amaitu dira. Egitarauan jaŕiak zeuden gauzak bat ez beste danak ospatu dira. Eta zein jai eztala ospatu uste dezute? ¡Danbolin dantza! Ilen 7'ko iragaŕita zegon danboliñakin biñakako dantza zariketa, eta auetzan ospatu, zegaitik etzan ospatu? Iñoŕ ezeizan aurkeztu. ¡Izan ere nor etoŕiko zan, ba, erbestetik 10 durogatik! (1)

Bagenigun bi talde etortzeko geŕtu zeudenak; bañok 50 lauŕlekogatik etziran etoŕi, ta eŕikorik iñoŕ etzan azaldu. Dantza gai ortarako diru gutxi zeukan udalak emateko; bañok Aŕasate ta Bergara'tik iru egunetan, goizeko ordubatak uŕeratu aŕtian, eresbatzak musika jotzera ekaŕtzeko izandu dirua.

Gauŕ Oñati'ko udala bederatzi gizonek egiten dute, ta bederatzi oyetatik bost karlataŕak dira, ta bostak ezbadira, lau beintzat, gaugurtzalekoak dira. (2)

Oñati'ko eŕiak, eztet uste goguan izango duanik, aurten bezin berandu, gabeko jairik bukatu danik. Ala ere eurok bañok katoliko Santuagorik, eta [...]ura garbizaleagorik iñoŕ ez; ¡bai zera!

EUZKEL-IZENAK. — Arantzatzu'ko Bente deritzaion jatetxeko Mikel Joseba'ko eta bere emastiak bikiak izan dituzte. Ugutzakeran Mikel eta Miren Karmele izenak jaŕi diote. Besuetan aŕtu zituztenak, Donostia'ko Berazategi, anai aŕebak izandu ziran. Zorionak.

EUZKO-ALDEZ. — Ia gutxi zerate, Euzko-Aldezko lauŕlekoa eman gabe zaudetenak, eta lenbat len agertu zaitezte U. B. B.'ra gauzak beren bidietan joan ditezen.

POXPOLIÑA. — Laister agertuko da amabosteroko poxpoliña. Bakoitzari beren izenez etoŕiko zaizkizute poxpolin ori, bakoitza txakuŕaundi bat izango da.

Dakarkizutenari txakuŕaundia ordaindu ta ontzat aŕtu, goŕko aginduz etoŕiko zaizkizute-ta.

BERE-TOKIRA.— Galartza'taŕ Joseba Mirena osagilea, ilebeteko opoŕaldia etxian igarota, joan da Basurto'ko Gaxotegira bere osalaritzako lanak auŕera eramatera.

Ondo joana izan adi, ta auŕerapen aundiakin etoŕi adi. Ta jakiñen gañian jartzenaut Joseba, Lekobide'k euzkeraz idazteko astigabe "tutian" ikasten diarduala gogoŕ, i atoŕenerako menderatzeko.

IRAKASLEMEA.—Galartza'taŕ Eduŕne, irakasleme beŕiak bere lenengoko ogibide tokia Eibaŕ'erako izan du. Zori oneko zaudete eibartaŕok, oŕelako irakaslemea datorkizutenian. Soin adaŕez ezdezute emakume aundia ikusiko; bañok adimenez ta egintzokaz bere tokia beteko dizute. Oñati'ko Poxpolin taldea oŕen bidez jaŕia dago. Zori onak Eduŕne.

ITZALDIA.—Nekazari Bazkunak eralduta joan dan peri egunian egiteko zan itzaldia etzan egin Jaurbatz edo Gobiernoak eragotzi zualako. Bere ordez datoŕen peri egunian izango da.

OLAITUŔI.

(1) ¿Zer dala-ta ez, 10 ogeŕleko galtik? ¿Eŕijan "duroak" esateko "kostumbrea" dagolako?

(2) Oŕeik, karlataŕok, euzko-oŕura garbijak kendu-ezkero, zerura duazala uste dabe.—I.

DURANGO

EUZKO-IKASTOLAK.—Uri onetako euzkaldun gurasoak poliŕo eldu dira ikastola-batza gana euren semien ixenak emoten, baña biardan beste ez. Benetako euzkotaŕak bagara, garai onetan erakutsi beaŕdogu Gure Abeŕija gaizkatuteko gure umetxuak beaŕezkoa dabe Uzkurtza, eta abenda-elea ezagututea, ikasbide onen bitaŕtez jakingo dogu euzkotaŕ ereduak ixaten. Etoŕi, ba, aŕpidetuten gauŕ, bijaŕko itxibarik, arazo onetan dabilen batza, au, gure erantzunaren duin da-ta. Ganera gure erantzuna biaŕekua yako biaŕ dan lekura elduteko.

Gure irakasle Arana eta Goiri'taŕ Sabin, etzan euzkelduna ixan gure Alderdi Jeltzalia sortu ebanian. Baña egitaraua osotuteko euzkeraz ikasi eban, eta osotuta itxi euskun egitaraua. ¡Auŕera durangotaŕak!

TRUKU-JOKOA (Juego de billar).— Txapelketa egiteko asmoz dagoz Batzoki'ko jokolarijak; nik lagunduko dautzuek sariketa-banatzerako, baña eskari bat. E. P. basoko miñe osatu aŕte itxaroteko, ze adizkide onegaz itxaropen andia dogu.

AGUŔTZA ILA.—Uri onetako ertxadon, eta beste txadonetan ilaoneri jagokon letz eraspen (devoción) andiagoaz eliz-jai edeŕak egiten dira. Notintza poliŕo eltzen da, baña bierdan beste ez. Tam[...] da ekandu onari u[...]duten itxitea, [...] aŕen au ontzat aŕtu, gure Jaunak [...] daigun bixitza-onetan, eta betiko [...] zoriontsua loŕtuteko.

GEXUAK.—Bilbo'ko osatetxean [...] bakuntza eginda ondo aurkitzen d[a] [...]tisteban'daŕ Miren Ester gastetx[...] tuten gaxa izpaŕ onegaz.

Arana'taŕ Kanute gure eŕitaŕ o[...] bo'ra joan da osatebakuntza egi[...] moz. Opada dautsagu ondo urten [...] eta laster biurtu bere eŕira. Goiko[...] ak lagun dagitzuela bitzuori.

ERIOTZAK.—Eugenio Fernand[...] tebakuntza ondoren ilda. (G. B.). [...] tzen dautsagu atsekabia igaroten [...] sendiari, eta bai gure aberkide o[...] Eukeni'ri be.

PAUSTA DEUNA.—Durango'ko [...] lak eraldu dauz Zaindari onen ja[...] onetzaz amabiko aldrak iru talde[...] batz. Gure Udal epaitzak autu dau[...] tijak "Canciones montañesas de ro[...] Emendik ikusiko dozue, irakuŕle[...] maitetasun dauken gure oitura ek[...] kaz, beti kanpo edeŕ, eta etxekalte[...] erakutsi edeŕa emoten dautzie iru[...] batz aldrak, autudabezan abesti azk[...] iru aldrak euzkeraz. ¿Zergaitik? Udalak baño zentzun geyago dau[...] ¡Viva nuestro Ayuntamiento, si[...] ros con costumbres de Mataporque[...]

EZKON AGUŔA.—Laŕinaga'taŕ [...] rizi Yuŕeta'koak apari onbat emo[...] tse, Munitxa'n Jatetxian, oturunt[...] agaz beteta euren sabelak, umore [...] eta abesti zantzoakaz aldendu zira[...] rijonak.

JAYOTZA.—Elosegi'taŕ Ixidor [...] de zintzoak eta bere emazte Beniŕe'k [...] dabe lenengo semetxua, ugutzan e[...] euzkel-ixen poliŕa, Ixidor Josu. A[...] ama besoetakoak, umetxuen osaba[...] Garitaonandia'taŕ Gotzon eta Elos[...] Miren, Gure zotijonak, eta Ixidor[...] kutsi semetxu oneri abeŕtzale ona [...] zure antzera.

DABILTZEZANAK.— Boheta'ta[...] xabete, Eiaŕ'taŕ emakume liraña, [...] atzuk igaroten etoŕi da bere osaba [...] zar'taŕ Joseba Mirena, eta ixekoaga[...] do igaro.

Kampos'taŕ Miren-Bilbao'tik etoŕ[...] bere ixeko zanaren obirakuntzara.

Laguntzen dautsagu atsekabian.

SORKUN[...]

Olderasuen ludi[...]

ERESLARIJAK.—Lengo baten [...] txo bateko txadonan nintzan. Eŕi-jay[...] eta gixakumerik geyenak bertara [...] ziran euren janzki baltzetan baturik. [...] agureak taldetxuak egiten lebezan [...] taz-ziaŕ. An dozuz "Maipa" ta "M[...] guriak eten-bagako txutxumutxuba[...] tak eskuba gora jasoten dau, bestiak [...]-apal erantzuten dautsa. Txadon-at[...] saŕtu dira ta ate-nagusitik baŕura [...] dira. Oŕa oŕ nun datoŕan beste mut[...] den ori. Leŕdena baña argala, uliak [...] oŕazturik, erakustokijetan dagozan [...] ridijetarik bat dirudi. Iñorekin it[...] eztagi. Baŕura saŕturikuan txauneski[...] dora zuzendu dau bere buruba. Ta a[...] teŕ batian belaunbikotu da. Bere [...] azteŕtu dagiguzan: zuri-antzekuak [...] baña baŕutik dir-dir dagije. Zelaku[...] ran atzaldutia gatxa da. Ez-ete [...] iñoiz ikusi gau-itzaletan katuaren [...] izpi goŕiskak? Gure gastiarenak b[...] goŕiska oŕeik egotziten dabez. Mutil[...] tzazko nire ustia auxe baño ezta: [...] erua edo erija dala. Au azalez ba[...]

Baŕutik azteŕtubaz auxe argitzen [...] begi auŕian: mutil oŕek ezetan bere [...] ziñistuten: bere guramena ta oldia [...] tarakua be ezta, oldegia da, erde[...] "abúlico" eretxiko leuskijue. Erabag[...] dorik aŕtzeko gauza be ezta. Gusti[...] payetan dikus.

Ona emen baña txauneskiña jote[...] ten dala: A! orduban zirkiñik be [...] bere gorputzak, bere begijak zabal[...] lik dagoz, auŕera begituten dabe, e[...] eztabe ikusten, baña.

Zegozer jazoten yaka. Bere baŕu[...] baŕuko uste oldiak baŕiro azteŕtu [...] zan une onetan. Zer jazoten da are[...] uban? Ustiak geruago ta senduaguak [...] guramenak sendotu egin yakaz. E[...] ñisten eztaunaŕen zinistiari gauza [...] ta atsegingaŕija deritxo. Ona emen [...] gixona eztan gixona. Ona emen al[...] ko gixona. Zek aldatu daula? Zer-[...] zo yakala? Nok igituten dau bere [...] bere oldozmena, bere guramena, be[...] tiak, bere zijuak, bere nayak eta [...] Orain aŕteko gixonaren aldakuntza[...] eztikusgu. Orain aldakuntza onen [...] ikusi dagiguzan.

Gixon oni, gixo nonen belaŕijai [...] atsegin-yake; eresija entzun dabe, [...] togu lengo gixona; lengo gixona [...] gu lengo ustiak, lengo guramena ta [...] gogo-jasa ixango leban. Guramen[...] jasa oŕeik baña aldatu egin dira. [...] dakuntza oŕen zijua eresija da. [...] entzunaz ziñiste-bako gixona bere [...] tan aldatu ez baña, aboratu egin [...] ezer be eleban ontzat emoten, orain [...] tzoka baño ezpada be zegozer [...] dau. Bere guramena lengua da, ba[...] estaldija dan bitaŕtian beste bat [...] Auxe dogu eresijaren olderasua. E[...] rik geyenak, emen aipatu dogun m[...] baño olderasuaguak dira. Eta ez e[...] ja bakaŕik, Edozein gixon be eresi[...] tzunikuan edo eresija entzuten dau[...] bat dirudi; senduago maŕe dau, se[...] ziñesten dau, itz bategaz esateko, [...] egiten da. Aldakuntza au zer [...] Beste egun baten ikasteko alegiñak [...] go doguz.

AGA[...]

Irakurri EUZK[...]

Udabarriko eresija

¡Ixadiren edeŕtasuna
Udabaŕiko goiz onetan!
Oi, bijotz, zegaŕik ezara
poztuten gauŕko egunian?

Txoritxubak txoŕotxiuka;
inguru legoŕenak loran,
eroi uŕdiñak goi oztiñan...
¡Oi, zenbat oldozkun axian!

¡Axiaren abaŕots leuna
goyetako zugatz-aŕtian;
goyetako maŕmaŕa gozua
arin, berantz datoŕenian;

¡Zenbat alaŕasun t'algara
edeŕtasunan magalian!
Oi, bijotz, zegaŕik ezara
poztuten gauŕko egunian!

Maŕagaŕ lankide dodala
irudimen bixiz, sakonki,
ixadijaren oldozkunok
neuganatzen asiko ba'nintz...

Ames leitsubenakin bildurik
neure kutunai eskeintzeko...
Oi, zenbat edeŕgai ezilkoŕ
baŕnian iraŕko neukozan!

Baña, bakaŕik nago,
bakaŕ-bakaŕik...
Oi, ene, zer dagiket
maŕasun barik?

Ezpa'daukot nori opaldu..
¿Zetarako ainbat oldozkun,
zetarako bijotzeratu
zetako, ainbat edeŕtasun?

Zorijontasuneko bidia
arantzaz idoro aŕen be,
¡zer ete noberan bijotza
jakitia nori eskeñi!

Baña bakaŕik nago,
bakaŕ-bakaŕik...
Oi, ene, zer dagiket
maŕasun barik?

Nunai dauŕkidaz emakumak
—zenbat bijotz-edeŕ maŕe-min—
Nunai dauŕkidaz emakumak
baña, bat be, etxat atsegin.

Zer dala-ta, ene bijotz
zer dala-ta ezaz poztuten?
Ainbat emakume-aŕtian
maŕe bat eztozu aŕkitzen?

¡Ixadiren edeŕtasuna
Udabaŕiko goiz onetan;
alaŕasunan sustaŕetan
bijotzaren tamaltasuna!

Nunai dauŕkidaz emakumak
—zenbat biotz-edeŕ maŕe-min—
Nunai dauŕkidaz emakumak
baña, bat be, etxat atsegin.

Ilun, bakaŕik nago,
bakaŕ-bakaŕik...
Oi, ene, zer dagiket
maŕasun barik?

MUNIATEGI'TAŔ SABIN.

Uaŕa.—"Lauaxeta" ikusi gura dozunian, emen ikusi zeinke, Bilbao'n aurkitzen da-ta.—I.